

Petit-Maraud te Nieuwpoort gehangen 1614

Hij was geen kat om zonder handschoenen te pakken, zoals blijkt uit het vonnis dat door de schepenbank van Nieuwpoort tegen hem werd uitgesproken.

Maraud Du Bois filius Andries ‘inde wandelynghe Petit-Maraud’ werd in de Nieuwjaar maand 1614 door de baljuw van Nieuwpoort aangehouden. Een jonge kerel van 23 jaar, ‘hebbende zyne gezonde leden’; hij was geboren van ‘Zangate bij Calis’ en stond in de streek bekend als een inbreker van beroep en van ongemene stoutmoedigheid.

Maraud droeg zijn dossier op zijn rug. Op zijn schouder en rug las de baljuw niet minder dan vier brandmerken: St-Winnoksbergen, Veurne, Poperinge en Leiden in Holland. Het onderzoek duurde dan ook een viertal weken, immers uit al deze plaatsen werd nadere informatie over de ‘demeriten’ van deze jeugdige en onverbeterlijke misdadiger ingewonnen.

Maraud was amper 17 jaar toen hij zijn eerste veroordeling opliep wegens landloperij en diefte ‘met complicen’; de schepenen van St. Winnoksbergen lieten hem op 23 mei 1608 geselen en brandmerken met verbanning voor tien jaar uit het graafschap.

Twee jaar later ondergaat Maraud een nieuwe geseling op het schavot te Veurne en wordt weerom verbannen, ditmaal ‘omme achterlande vagabond ende in truandysse gheloopen thebben’. (23 juni 1610).

Maraud hoort van het Bestand en de vrede tussen Zuid en Noord en verlegt het toneel van zijn bedrijvigheid naar Holland. Te Leiden werkt hij ‘met complicen’; wegens diefte en het ‘comitteeren van vanghenesbraecke’ wordt hij gegeseld en ‘met een brantysere up synen rugghe gheteekent’.

Onder de welluidende naam ‘Anthoine de Latre’ verschijnt Maraud met Pasen 1611 terug in het Westland, even vagabond als voorheen. Zijn boeverijen voeren hem aldra voor de schepenen van Poperinge die hem, op eis van de baljuw, voor twintig jaar uitbannen, niet zonder hem ‘met een gloeyende yser ende branteecken te hebben gheteekent’. (29 april 1611).

De verbanning kreeg hem ook ditmaal niet buiten de palen van Vlaanderen. Immers ‘omtrent Bamesse’ 1611 slaat hij, weerom ‘met syne complicen’, zijn kwartier op te Lo. Niet ver van Nieuwkapelle breken zij in gedurende de nacht bij een zeker ‘lansman’ en stelen er eetwaren en kleergoed,

zij zijn gewapend met ‘claustocken ende gheweer’ en Maraud ontplooit er voor het eerst zijn eigen techniek van inbraak: hij maakt ‘een gadt inden leemen meur neffens de deure van den voorvloer ende ontdoet de twee grendels vande zelve deure’.

Kort daarop is hij te Merkem; met een complice maakt hij ‘een gat onder de zille’ bij landslieden en steelt er hemden, boter en brood.

Het voorjaar 1612 vindt hem aan het werk in zijn geboortestreek, in de omgeving van Sangatte ‘by Calais int quartier Boullonois’, ditmaal in het klare licht van een meidag. Met een complice breekt hij in een huis ‘de lieden ter bruyloft zynde’; zij maken een gat ‘in den aerden weech’ en doen langs daar de deur open. Uit een ton halen zij hun buit: een stuk ‘rau lynwaet’. Zij worden echter gevangen en ‘in een put ghelegt’ doch Petit-Maraud weet uit te breken, zwemt over het water en ontkomt.

In het najaar van 1613 nieuwe diefstal, steeds met een complice. Zij breken ditmaal door een stenen muur, bij nacht, bij een landsman te Slijpe, stelen er kleergoed en een hoeveelheid eetwaren uit de kelder ‘ofte spinde’.

Het slottoneel is in Nieuwpoort. Maraud, door de sergeanten opgebracht, ligt er ‘in den blockhuyze’ in januari 1614. Een poging om uit te breken mislukt. Baljuw en burgemeesters bejegenet hij met grove beledigingen. Naar Jooris Panne, ‘colve ende cypier’ van de stad, werpt hij met een ‘steenende canne’. In het schepenhuis is hij woest tegen de wetheren. Hij slaat en kwetst Jooris Panne en de andere ‘colve’, Pieter Haezaert, met ‘een stock ende steert van een yseren panne’.

Het vonnis werd uitgesproken op 11 februari 1614. Dezelfde dag werd Petit-Maraud gehangen aan een ‘crickgalghe’ op de Markt; zijn ‘dode lichaeme’ werd gevoerd naar het galgenveld en aldaar gehangen aan het kruis. Het was in 't putje van de winter en de kraaien van 't Blote aasden op prooi.

A.V.

- Brugge. Rijksarchief. Kasselrij Veurne n° 1236bis, Sententie-Bouck 1606-1623, f. 79-80.

Tafelrijmpje

Je moet eten binst dat er is
want dat de Fransen kwamen
en het ons afnamen
we zou'n daar staan kijken
met neuzen lijk pijken.

St.-Kruis.

M.C.